

**Saaja: Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta**

Asia: HE 179/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia huomioita asiaan:

Business Finland pitää hyvänä, että uudella sääntelyllä selkiytetään ja yhdenmukaistetaan oleskelulupien peruuttamiskäytäntöjä. Jo nyt Maahanmuuttovirastolla on ollut oikeus peruuttaa oleskelulupa, mikäli luvan peruste (työnteko) ei ole enää voimassa, mutta käytännössä on ollut täysin sattumanvaraista, saako Maahanmuuttovirasto tietoa oleskeluluvan perusteen loppumisesta. Tästä syystä Business Finland pitää hyvänä työnantajien ilmoittamisvelvollisuuden selkeyttämistä. On myös hyvä, että työnantajat edellytetään toimimaan pääsääntöisesti sähköisesti selkeyden ja tehokkuuden vuoksi.

Business Finland kannattaa työnteko-oikeuden laajentamista työvoimapula-aloille siten, että työntekijän oleskeluluvalla voisi tehdä muitakin töitä kuin sitä, mille alalle lupa on myönnetty. Tällä muutoksella voidaan vastata työvoimapulaan ja vahvistaa Suomeen jo muuttaneiden työntekijöiden pitovoimaa. Business Finland pitää hyvänä, että hallituksen esitysluonnokseen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty KEHA-keskuksen ja Work in Finlandin roolit työvoimapula-alojen todentamisessa. Lisäksi kasvuyrittäjien poistaminen 3/6 kuukauden säännöstä on selkeyttänyt esitysluonnosta.

Business Finland pitää kuitenkin edelleen erityisesti kolmen kuukauden suoja-aikaa liian lyhyenä, ja huomauttaa että lausuntopalautteessa suoja-aikoja pidettiin yksimielisesti liian lyhyinä. Esitetyn pituinen suoja-aika ei tue esityksen tavoitetta siitä, että ulkomainen työvoima pysyisi maassa ja mahdollisen työttömyyden ja sen keston aikana löytäisi uuden työpaikan ja sitä kautta perusteen jatkaa maassa oleskelua. Etenkin matalasuhteessa ulkomaalaisten on vaikea löytää nopeasti uusia töitä työsuhteen päättyessä yllättäen. Myös esimerkiksi loma-ajat pidentävät rekrytointiaikoja – kesälomat voivat venyttää rekrytointeja jopa kahdella tai kolmella kuukaudella. Liian lyhyt suoja-aika voi johtaa tilanteeseen, jossa Suomi menettää tänne vaivoin saatua ja houkuteltua työvoimaa tilanteessa, jossa Suomen pitäisi

ennemminkin lisätä ulkomaisen työvoiman saatavuutta. Etenkin perheelliset tekevät harkittuja päätöksiä ja riski, että perhe joutuu, työttömyyden sattuessa kohdalle, muuttamaan pois Suomesta lyhyellä varoitusajalla, vähentää halukkuutta muuttaa ja integroitua maahan.

Vaikka erityisasiantuntijoille esitetty kuuden kuukauden aika on EU:n pakottavaa sääntelyä pidempi, voi se silti olla liian lyhyt aika ottaen huomioon mm. asiantuntijoiden ja johtajien pitkät rekrytointiprosessit, jotka saattavat kestää kuukausia, ja tyypillisten kilpailukieltosopimusten kestot. Business Finland pitää oleellisena, että Maahanmuuttovirasto tulee ottamaan huomioon tällaiset tilanteet kokonaisharkintaa tehdessään.

Hallitusohjelman kirjaus 3 kk:n säännöstä ja erityisesti siihen liittyvät väärät tulkinnat ovat aiheuttaneet haasteita Business Finlandin Work in Finlandin tehtävänä olevalle osaajien houkuttelulle: Suomessa jo olevat kansainväliset osaajat ovat kokeneet kirjauksen viestivän arvostuksen puutteesta ja siitä, että Suomi ei ole kiinnostunut pitämään heistä kiinni. Suomessa jo olevat kansainväliset osaajat vaikuttavat merkittävästi siihen millaista viestiä uusille Suomesta kiinnostuneille osaajille maailmalla välittyy ja mikäli he eivät koe itseään tervetulleeksi, sitä ei maakuvatyöllä voida paikata. Kyse on pitkälti siitä, millaisen viestin Suomi haluaa lähettää kansainvälisille osaajille. Maakuvaa kokonaisuutena tarkasteltaessa, tuoreimman Nation Brand Index -maakuvaraportin mukaan Suomen maakuva ei tilastollisesti ole juurikaan heikentynyt viime vuodesta, mutta vaikutukset voivat näkyä vasta viiveellä.

- Yrityksillä on jo nyt haluttomuutta palkata ulkomaalaisia. Lisääntyvä sääntely, prosessit ja jopa sanktiot ovat omiaan vähentämään tätä entisestään. Ilmoittamisvelvollisuuden toteuttaminen tulee tehdä työnantajille mahdollisimman helpoksi ja selkeäksi.

Business Finland korostaa, että lakimuutoksista viestiminen tulee suunnitella huolella ja yhteistyössä Work in Finlandin ja eri sidosryhmien kanssa. Ilmoittamisvelvollisuus ja sanktiot lisäävät tarvetta panostaa työnantajille suunnattuun viestintään ja neuvontaan, joten Maahanmuuttoviraston, Work in Finlandin, työvoimaviranomaisen ja ELY-keskusten työnantajaviestinnän ja -neuvonnan resurssien riittävyys tulee varmistaa.

Viestintä myös maahanmuuttajien suuntaan on olennaista. Lakimuutoksen tavoitteista ja siitä, miten niihin päästään sekä siitä, keitä lakimuutos koskee ja mikä on muutos nykytilanteeseen, tulee viestiä selkeästi. Olisi tärkeää, että jatkossa jo

oleskelulupapäätöksessä kerrotaan, miten tulee toimia työttömäksi jäädessään ja mistä vois saada apua uudelleentyöllistymiseen. Työllisyyspalveluiden siirto kuntiin 1.1.2025 voi tosin tulla aiheuttamaan sen, että työllisyyspalvelut eivät toimi heti täydellä teholla, eikä uudelleentyöllistymiseen saa riittävää tukea.

Annamari Soikkeli  
Kehityspäällikkö  
Work in Finland -yksikkö  
Business Finland

DOKUMENTIN TIEDOT / DOKUMENT INFORMATION / DOCUMENT DETAILS

Kuuleminen BF-lausunto TyV ulkomaalaislain muuttamisesta HE 179 2024  
BFRK/1/060/2024  
30085959

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

**Annamari Soikkeli**  
12.11.2024 06:32 UTC